

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL

PAOLO MENGOZZI

prezentate la 22 noiembrie 2007 ¹

1. În prezenta cauză, Curtea este chemată să se pronunțe cu privire la recursul formulat de Comisia Comunităților Europene împotriva Hotărârii Tribunalului de Primă Instanță al Comunităților Europene din 6 iunie 2006, Girardot/Comisia (T-10/02, RecFP, p. I-A-129 și II-A-609, denumită în continuare „hotărârea atacată”), prin care Tribunalul a stabilit compensația financiară datorată de Comisie doamnei Girardot în temeiul Hotărârii interlocutorii a Tribunalului din 31 martie 2004, Girardot/Comisia (T-10/02, RecFP, p. I-A-109 și II-483, denumită în continuare „hotărârea interlocutorie”).

3. Statutul funcționarilor Comunităților Europene (denumit în continuare „statutul”), în versiunea aplicabilă situației de fapt în primă instanță, prevede, la articolul 29 alineatul (1):

„În vederea ocupării posturilor vacante dintr-o instituție, autoritatea împuternicită să facă numiri, după ce a analizat:

(a) posibilitățile de promovare și de transfer în cadrul instituției;

I — Cadrul juridic

2. Potrivit articolului 236 CE, Curtea de Justiție este competentă să hotărască asupra oricărui litigiu dintre Comunitate și agenții săi, în limitele și în condițiile stabilite prin statut sau care rezultă din regimul care se aplică acestora din urmă.

(b) posibilitățile de a organiza concursuri interne în cadrul instituției;

(c) cererile de transfer ale funcționarilor din alte instituții ale celor trei Comunități Europene

1 — Limba originală: franceza.

inițiază procedura de concurs pe bază de dosare, pe bază de examene sau atât pe bază de dosare, cât și de examene. Procedura de concurs este stabilită în anexa III.

6. Articolul 47 din RAA prevede:

„În afară de cazul încetării raporturilor de muncă ale agentului temporar ca urmare a decesului acestuia, contractul său de muncă poate înceta:

Această procedură poate fi inițiată și în vederea constituirii unei rezerve pentru recrutări ulterioare.” [traducere neoficială]

[...]

4. Regimul aplicabil celorlalți agenți ai Comunităților Europene (denumit în continuare „RAA”), în versiunea aplicabilă situației de fapt în primă instanță, prevede la articolul 2 litera (d) că, în sensul acestui regim, este considerat agent temporar „agentul angajat în vederea ocupării, cu titlu temporar, a unui post permanent, remunerat din creditele pentru cercetare și investiții și inclus în schema de personal anexată la bugetul instituției respective” [traducere neoficială].

(2) în cazul contractelor pe durată nedeterminată:

(a) la sfârșitul perioadei de preaviz prevăzute în contract [...]. În privința agentului menționat la articolul 2 [litera (d) din RAA], preavizul nu poate să fie mai mic de o lună pentru fiecare an lucrat, fiind de cel puțin trei luni și de cel mult zece luni [...];

5. Articolul 8 al patrulea și al cincilea paragraf din RAA prevede, printre altele, că acel contract de muncă al unui agent menționat la articolul 2 litera (d) din RAA, din categoria A sau B, însărcinat cu îndeplinirea unor funcții care necesită competențe științifice și tehnice se încheie pentru o perioadă ce nu poate depăși cinci ani și că acest contract poate fi prelungit o singură dată pe perioadă determinată. Orice prelungire ulterioară a acestui contract de muncă se face pe perioadă nedeterminată.

(b) la sfârșitul lunii în cursul căreia agentul împlinește vârsta de 65 de ani.” [traducere neoficială]

7. Cazurile de reziliere fără preaviz sunt definite la articolele 48-50 din RAA.

II — Situația de fapt

8. Potrivit reconstituirii faptelor, efectuată de Tribunal, doamna Girardot a intrat în serviciul Comisiei la 1 februarie 1996, în calitate de expert național detașat. Aceasta a păstrat acest statut până la 31 ianuarie 1999.

9. Printr-un contract din 15 ianuarie 1999, încheiat pentru o perioadă de doi ani și ulterior prelungit prin act adițional pentru o perioadă de un an, doamna Girardot a fost angajată ca agent temporar în sensul articolului 2 litera (d) din RAA. În această calitate, a fost repartizată în mod succesiv la Direcția Generală Industrie și apoi la Direcția Generală Societatea informațională din cadrul Comisiei.

10. La 26 iulie 2000, Direcția Generală Personal și Administrație a Comisiei a publicat un anunț pentru ocuparea unor posturi vacante, specificând că, în cadrul deciziei privind noua politică de personal de cercetare, Comisia organizează concursuri interne pentru întocmirea de liste de rezervă, printre care se numără și concursul COM/T/R/ST/A/2000 privind carierele A 8/A 5, A 4 și A 3 din categoria A, remunerate din creditele pentru știință și tehnică din bugetul de cercetare și investiții.

11. Doamna Girardot și-a depus candidatura în cadrul concursului intern pentru întocmirea de liste de rezervă COM/T/R/ST/A/2000, însă aceasta a fost respinsă pentru motivul că nu îndeplinea toate condițiile necesare pentru admitere².

12. La 9 și, respectiv, la 12 februarie 2001, Direcția Generală Personal și Administrație a publicat două anunțuri pentru ocuparea unor posturi permanente vacante, remunerate din creditele pentru cercetare. Prin scrisoarea din 20 februarie 2001, doamna Girardot și-a exprimat interesul, pe de o parte, pentru un post din categoria A publicat în anunțul pentru ocuparea unor posturi vacante din 9 februarie 2001, COM/2001/CCR/16/R, și, pe de altă parte, pentru alte șapte posturi din categoria A, publicate în anunțul pentru ocuparea unor posturi vacante din 12 februarie 2001.

13. Prin scrisoarea din 15 martie 2001, Comisia a informat-o pe doamna Girardot că „nu a putut accepta candidatura” acesteia pentru postul publicat la 9 februarie 2001.

2 — Este necesar să arătăm că, în răspunsul său la recurs, doamna Girardot contestă faptul că s-ar fi prezentat la acest concurs. Acest aspect nu prezintă însă importanță în cadrul prezentei cauze, întrucât este cert că lipsa examinării comparative a meritelor (sau, în orice caz, neprobarea faptului că o astfel de examinare fusese efectuată), sancționată prin hotărârea interlocutorie a Tribunalului, s-a întemeiat, în parte, pe faptul că doamna Girardot nu fusese declarată câștigătoare a acestui concurs, element de fapt care nu este pus la îndoială.

14. În ceea ce privește celelalte șapte posturi, Comisia a făcut cunoscut doamnei Girardot, prin scrisoarea din 13 martie 2001, că „nu au putut fi luate în considerare” candidaturile sale pentru motivul că aceste posturi „nu sunt accesibile decât membrilor personalului statutar aflați în serviciul Comisiei care au reușit la un concurs”. Pentru fiecare dintre aceste posturi, Comisia a acceptat candidatura altor șapte candidați, care erau toți agenți temporari și care erau incluși în lista stabilită în urma concursului intern COM/T/R/ST/A/2000, și l-a numit pe fiecare dintre aceștia în postul pentru care își exprimasese interesul.

15. La 8 iunie 2001, doamna Girardot a formulat o reclamație îndreptată împotriva deciziilor de respingere a candidaturilor sale cuprinse în cele două scrisori. Această reclamație a făcut obiectul unei decizii implicite de respingere.

înainte de a le respinge și, corelativ, înainte de a accepta candidaturile celorlalte persoane³.

17. Cu toate acestea, Tribunalul a respins cererea doamnei Girardot de anulare a deciziilor de numire a candidaților acceptați în posturile respective⁴. După ce a analizat comparativ interesul doamnei Girardot, al serviciului și, respectiv, al terților angajați „în conformitate cu principiile proporționalității și protecției încrederii legitime”, Tribunalul a considerat că anularea deciziilor de numire în posturile respective ar fi reprezentat o sancțiune excesivă în raport cu ilegalitatea săvârșită de Comisie de a nu fi probat că a examinat în mod corespunzător meritele unei singure candidate la posturile respective⁵.

III — Hotărârea interlocutorie a Tribunalului

16. Prin hotărârea interlocutorie pronunțată, Tribunalul a anulat deciziile Comisiei de respingere a candidaturilor doamnei Girardot pentru motivul că nu se probase că meritele candidaturii acesteia au fost examinate în mod corespunzător de către Comisie

18. Totuși, Tribunalul a amintit că, pentru a asigura efectul util al unei hotărâri de anulare în interesul reclamantei, instanța comunitară poate să utilizeze competența de fond care îi

3 — Punctele 65-71 și 78-80 din această hotărâre.

4 — Hotărârea interlocutorie (punctul 88).

5 — *Ibidem* (punctele 85-87).

este conferită în litigiile cu caracter pecuniar și să condamne, chiar și din oficiu, instituția pârâtă la plata unei despăgubiri⁶ sau să o invite pe aceasta din urmă să protejeze în mod corespunzător drepturile reclamantei.

IV — Hotărârea atacată

19. În speță, Tribunalul a invitat părțile să ajungă la un acord, convenind asupra unei compensații financiare echitabile pentru respingerea ilegală a candidaturilor doamnei Girardot, care trebuia să țină cont de faptul că persoana interesată nu mai putea să participe la o viitoare procedură, întrucât nu mai era în măsură și nici nu mai avea dreptul să își exprime interesul pentru posturi ce trebuie ocupate răspunzând la un anunț pentru ocuparea unor posturi vacante „în special în domeniul cercetării”. În lipsa unui astfel de acord, Tribunalul a precizat că părțile trebuiau să îi prezinte concluziile exprimate în cifre în termen de trei luni de la data pronunțării hotărârii interlocutorii.

20. Deoarece părțile nu au ajuns la un acord cu privire la valoarea unei compensații financiare echitabile, acestea au transmis Tribunalului concluziile exprimate în cifre la 6 septembrie 2004.

21. Doamna Girardot a propus să se stabilească valoarea acestei compensații, cu titlu principal, la suma de 2 687 994 de euro, cu titlu subsidiar, la suma de 432 887 de euro și, de asemenea în subsidiar, la suma de 250 248 de euro, majorate cu dobânzile judiciare.

22. Comisia a propus stabilirea acestui quantum la suma de 23 917,43 euro, considerând just să acorde doamnei Girardot, „pe de o parte, echivalentul remunerației nete pe trei luni ce corespunde perioadei de preaviz minim prevăzută de [articolul 47 alineatul (2) litera (a) din RAA], mai exact 18 917,43 euro, cu titlu de despăgubiri pentru pierderea șansei de a accede la unul dintre cele opt posturi respective și, pe de altă parte, 5 000 de euro, cu titlu de despăgubiri pentru pierderea șansei de a participa la o nouă procedură de ocupare a unor posturi vacante”⁷. Acest quantum ar fi trebuit majorat cu

6 — *Ibidem* (punctul 89). Tribunalul face referire în acest sens la Hotărârea Curții din 5 iunie 1980, Oberthür/Comisia (24/79, Rec., p. 1743, punctul 14). A se vedea de asemenea Hotărârea Curții din 16 decembrie 1960, Fiddelaar/Comisia (44/59, Rec., p. 1077, 1093), precum și Hotărârea Curții din 27 octombrie 1987, Houyoux și Guery/Comisia (176/86 și 177/86, Rec., p. 4333, punctul 16). Este de remarcat că, în speță, doamna Girardot nu a solicitat în mod specific repararea prejudiciului cauzat de pretinsa ilegalitate săvârșită de Comisie. Trebuie să precizăm de asemenea că hotărârea interlocutorie pare să se situeze într-un curent jurisprudențial minoritar în materia procedurii de numire sau de angajare, optând pentru soluția despăgubirii reclamantului mai degrabă decât pentru anularea atât a deciziei de respingere a candidaturii acestuia, cât și a celei de numire sau de angajare a terților. A se vedea, pentru exemple în sensul reținerii indivizibilității acestor două decizii și al anulării acestora, Hotărârea Curții din 30 iunie 1983, Schloh/Consiliul (85/82, Rec., p. 2105, punctul 40), și Hotărârea Curții din 23 septembrie 2004, Hectors/Parlamentul European (C-150/03 P, Rec., p. I-8691, punctul 54), precum și dispozitivul Hotărârii Tribunalului din 9 martie 1999, Richard/Parlamentul European (T-273/97, RecFP, p. I-A-45 și II-235), și cel al Hotărârii Tribunalului din 18 septembrie 2003, Pappas/Comitetul Regiunilor (T-73/01, RecFP, p. I-A-207 și II-1011).

7 — Hotărârea atacată (punctul 45).

dobânzile compensatorii calculate între data pronunțării hotărârii interlocutorii și data plății efective a sumei datorate, precum și cu suma simbolică de un euro, cu titlu de despăgubiri pentru prejudiciul moral⁸.

23. Prin hotărârea atacată, Tribunalul, pe de o parte, a stabilit valoarea compensației financiare datorate de Comisie doamnei Girardot la suma de 92 785 de euro, la care se adaugă dobânzi cu începere de la 6 septembrie 2004, la rata fixată de Banca Centrală Europeană pentru operațiunile principale de finanțare, majorată cu două puncte și, pe de altă parte, a obligat Comisia la plata cheltuielilor de judecată.

24. Înainte de a preciza modalitățile de calcul prin care s-a ajuns la această sumă, Tribunalul a amintit, mai întâi, că deciziile Comisiei anulate prin hotărârea interlocutorie au privat-o pe doamna Girardot, într-un mod cert și ireversibil, dată fiind imposibilitatea de restabilire a situației anterioare adoptării acestor decizii, de posibilitatea de a obține examinarea candidaturilor sale și de a-i fi acceptată⁹ una dintre acestea. În continuare, Tribunalul a precizat că pierderea unei șanse de a ocupa un post vacant în cadrul unei instituții comunitare și de a beneficia de avantajele financiare aferente acestuia constituie un prejudiciu de natură materială, punct asupra căruia părțile conveniseră¹⁰. În sfârșit, Tribunalul a indicat la

punctele 57 și 58 din hotărârea atacată, că, în vederea aprecierii întinderii prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse, dezbătută de părți în speță, trebuia să „se determine diferența între remunerația pe care ar fi primit-o doamna Girardot în ipoteza în care în care posibilitatea de a i se accepta candidatura s-ar fi materializat și suma pe care a perceput-o efectiv ca urmare a respingerii ilegale a candidaturii sale, iar apoi, dacă este cazul, să se evalueze, sub forma unui procent, șansa doamnei Girardot ca această ipoteză să se materializeze”.

25. Trecând la evaluarea concretă a compensației financiare în speță, Tribunalul a calculat în primul rând diferența de remunerație care rezultă din condițiile financiare ale postului de care ar fi beneficiat doamna Girardot dacă ar fi fost recrutată de Comisie și condițiile de care a beneficiat efectiv, diferență calculată asupra sumelor nete după impozitare¹¹. În ceea ce privește în special perioada pe parcursul căreia trebuia să fie efectuată această comparație, Tribunalul a considerat că, pentru a se ține cont de totalitatea posibilităților de încetare a contractului prevăzute la articolul 47 alineatul (2) și la articolele 48-50 din RAA, perioada menționată putea fi stabilită *ex aequo et bono* la cinci ani, perioada de preaviz fiind inclusă, cu începere de la data la care își produce efectele numirea candidaților acceptați de Comisie la finele

8 — *Ibidem* (punctele 46 și 47).

9 — *Ibidem* (punctul 54).

10 — *Ibidem* (punctul 56).

11 — *Ibidem* (punctele 60 și 83-95).

procedurii de ocupare a posturilor vacante de la care a fost exclusă în mod ilegal doamna Girardot, respectiv perioada cuprinsă între 1 aprilie 2001 și 31 martie 2006¹². Pornind de la cifrele furnizate de doamna Girardot, Tribunalul a determinat întinderea pierderii de remunerație în cursul acestei perioade la suma, stabilită *ex aequo et bono*, de 185 570 de euro.

26. În al doilea rând, în ceea ce privește aprecierea, sub forma unui procent, a șansei doamnei Girardot de a i se accepta candidatura, Tribunalul a cercetat mai întâi dacă respectivele candidaturi prezentate de aceasta îndeplineau, pentru a fi luate în considerare, condițiile precizate în anunțurile pentru ocuparea posturilor vacante la care aceasta răspunsese, în scopul de a verifica dacă șansa de care doamna Girardot a fost privată putea fi considerată reală¹³. În acest sens, Tribunalul a amintit că, potrivit hotărârii interlocutorii, acest lucru este adevărat¹⁴.

27. Tribunalul a examinat în al treilea rând dacă șansa de care a fost privată doamna Girardot putea fi considerată certă, în sensul că aceasta ar fi avut, dacă nu toate șansele de a accede la unul dintre posturile în cauză, cel puțin o șansă serioasă să acceadă la acestea¹⁵.

12 — *Ibidem* (punctele 78 și 82).

13 — *Ibidem* (punctul 96).

14 — *Ibidem* (punctul 97).

15 — *Ibidem* (punctul 98).

28. În această privință, și având în vedere elementele dosarului, Tribunalul a arătat că nu se poate considera că, la finele primei etape a procedurii de ocupare a posturilor vacante prevăzută la articolul 29 alineatul (1) din statut, Comisia, care putea să decidă să mărească baza de selecție, ar fi acceptat în mod cert una dintre candidaturile doamnei Girardot și, în consecință, că aceasta din urmă avea toate șansele de a i se atribui un contract de agent temporar în sensul articolului 2 litera (d) din RAA și de a obține un avantaj financiar din executarea acestuia. Cu toate acestea, Tribunalul a considerat că doamna Girardot avea cel puțin o șansă serioasă în această privință, de care a fost privată prin respingerea candidaturilor sale de către Comisie fără a se dovedi examinarea lor¹⁶.

29. În continuare, după ce a pus în balanță elementele suplimentare de natură să reducă șansa doamnei Girardot de a i se accepta candidatura și cele de natură să sporească această șansă¹⁷, Tribunalul a conchis că doamna Girardot „avea, în concluzie, o șansă serioasă de a i se accepta candidatura pentru a ocupa unul dintre posturile pentru care își manifestase interesul sau orice alt post

16 — *Ibidem* (punctul 115).

17 — A se vedea punctele 116 și, respectiv, 117 din hotărârea atacată. Cu privire la primele elemente, Tribunalul a precizat că șansa serioasă identificată la punctul 115 din hotărârea atacată era redusă prin faptul că un alt candidat își manifestase interesul pentru fiecare dintre cele opt posturi, în conformitate cu articolul 29 alineatul (1) litera (b) din statut, și că, în consecință, Comisia ar fi putut să accepte pe oricare dintre acești candidați sau chiar să nu accepte niciuna dintre candidaturi și să nu finalizeze procedura. În ceea ce privește celelalte elemente, Tribunalul a considerat că, dacă doamna Girardot ar fi avut dreptul să participe la o nouă procedură de ocupare a unor posturi vacante, organizată ca urmare a anulării deciziilor de respingere a candidaturii sale, aceasta ar fi putut să își exprime în mod util interesul pentru posturi de aceeași natură și, eventual, să fie acceptată.

pentru care și-ar fi exprimat ulterior, în mod util, interesul”¹⁸ și a aplicat, *ex aequo et bono*, diferenței de remunerație de 185 570 de euro un coeficient de multiplicare de 0,5, destinat să reflecte existența unei șanse serioase (50 %) de a obține unul dintre aceste posturi. Valoarea compensației financiare echitabile a fost, ca urmare, stabilită la 92 785 de euro¹⁹.

la degradarea sănătății psihice și la starea depresivă a doamnei Girardot, precum și cele referitoare la pretinsul prejudiciu fizic rezultând din ilegalitatea constatată, Tribunalul a arătat că doamna Girardot nu a prezentat niciun element care să ateste existența acestor prejudicii²².

V — Concluziile părților

30. În ceea ce privește prejudiciul material complementar, prejudiciul moral și cel fizic pretinse de doamna Girardot, Tribunalul a apreciat, la punctul 123 din hotărârea atacată, că scopul compensației financiare echitabile era înlocuirea hotărârii interlocutorii și protejarea în mod corespunzător a drepturilor doamnei Girardot, compensând *ex aequo et bono* imposibilitatea de restabilire a situației anterioare ilegalității săvârșite de Comisie. Ca urmare, Tribunalul a apreciat că, în lipsa unei cereri prealabile de despăgubire, scopul compensației nu ar fi putut să fie repararea oricărui alt prejudiciu pe care această ilegalitate ar fi putut să îl cauzeze persoanei interesate și că, în consecință, argumentele privind celelalte prejudicii pretinse de doamna Girardot erau lipsite de relevanță²⁰. Tribunalul a hotărât că, în orice caz, niciunul dintre celelalte prejudicii pretinse nu putea fi avut în vedere pentru stabilirea valorii compensației financiare echitabile²¹. În ceea ce privește, în special, elementele prejudiciului moral referitoare

31. Prin recursul formulat, Comisia solicită Curții:

- anularea hotărârii atacate;
- obligarea Comisiei la plata către doamna Girardot a unei sume de 23 917,40 euro și
- obligarea părților la suportarea propriilor cheltuieli de judecată.

18 — Hotărârea atacată (punctul 118).

19 — *Ibidem* (punctele 119 și 121).

20 — *Ibidem* (punctele 124 și 125 prima teză).

21 — *Ibidem* (punctul 125 a doua teză).

22 — Punctele 133 și, respectiv, 137 din hotărârea atacată.

32. Doamna Girardot solicită Curții:

- declararea recursului formulat de Comisie ca inadmisibil și, în orice caz, ca nefondat, precum și
- declararea recursului său incident ca admisibil și admiterea cererilor în anulare și în despăgubiri formulate;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

solicită Curții să decidă modalitatea de calcul a pierderii șansei de a fi recrutat de Comisie în cazul în care aceasta a adoptat o decizie ilegală prin care a privat persoana interesată de posibilitatea de a i se accepta candidatura. Comisia a adăugat atât în înscrișuri, cât și în ședință faptul că obiectivul urmărit prin acest recurs constă în identificarea, de către Curte, a unui raționament juridic și a unei metode uniforme pentru calculul pierderii șansei de a obține un post.

34. Comisia precizează că nu dorește să susțină că ilegalitatea deciziilor prin care a respins diferitele candidaturi ale doamnei Girardot nu a cauzat un prejudiciu reparabil. Astfel, Comisia precizează că acceptă ideea că pierderea șansei de a obține un post constituie un prejudiciu material.

VI — Cu privire la recursul principal

A — Argumentele părților

33. Comisia invocă un motiv unic de anulare, întemeiat pe faptul că metoda utilizată de Tribunal în hotărârea atacată pentru calcularea pierderii șansei reprezintă o încălcare a articolului 236 CE și a condițiilor privind angajarea răspunderii Comisiei, arătând în același timp că, prin recursul său,

35. În schimb, aceasta subliniază că prejudiciul real și cert suferit de persoana interesată ar fi acela rezultat din lipsa examinării candidaturilor sale, iar nu cel rezultat dintr-o pierdere ipotetică de remunerație în cursul unei perioade definite într-un mod tot atât de ipotetic.

36. Potrivit Comisiei, considerația expusă la punctul 58 din hotărârea atacată, în

conformitate cu care, pentru a aprecia întinderea prejudiciului rezultat din pierderea șansei, trebuie să se determine diferența dintre remunerația pe care ar fi primit-o doamna Girardot în ipoteza în care în care posibilitatea de a i se accepta candidatura s-ar fi materializat și suma pe care a primit-o efectiv ca urmare a respingerii ilegale a candidaturii sale, ar echivala cu evaluarea unui prejudiciu material care nu mai este cel al pierderii șansei de a fi recrutat și ar interpreta greșit noțiunea de pierdere a șansei ca pierdere a certitudinii de a obține un post. Or, în opinia Comisiei, este incontestabil că dispune de o marjă largă de apreciere în materie de recrutare.

reprezentând șansa persoanei în cauză de a fi recrutată. Această premisă a raționamentului urmat în hotărârea atacată ar demonstra, în opinia Comisiei, că Tribunalul încearcă să evalueze prejudiciul izvorât dintr-o ipoteză pierdere de remunerație, întrucât faptul că doamna Girardot nu a pierdut decât șansa de a fi recrutată nu ar fi automat („dacă este cazul”). În al treilea rând, Tribunalul ar lua în considerare circumstanțe aleatorii pentru a aprecia gradul de probabilitate al recrutării persoanei interesate. Or, după cum se arată la punctul 57 din hotărârea interlocutorie, doamna Girardot nu avea un drept de a fi recrutată. Cu toate acestea, prin calcularea, mai întâi, a prejudiciului material ca și cum doamna Girardot s-ar fi bucurat de un astfel de drept, hotărârea atacată ar contrazice hotărârea interlocutorie.

37. Comisia consideră că această eroare de drept este confirmată în primul rând de faptul că, pentru calcularea pierderii de remunerație, Tribunalul ia în considerare remunerația primită de doamna Girardot în intervalul respectiv. Or, în ipoteza în care aceasta din urmă ar fi ocupat, în decursul perioadei respective, un post mai bine plătit decât cel pe care ar fi putut să îl obțină în cadrul Comisiei în aceeași perioadă, nu ar fi suferit nicio pierdere de remunerație, cu toate că ar fi suferit cu siguranță o pierdere de șansă. Metoda de calcul reținută de Tribunal ar fi, prin urmare, illogică și susceptibilă de a cauza discriminări. În al doilea rând, Comisia susține că eroarea de drept pe care a identificat-o este confirmată de asemenea de aprecierea, cuprinsă la același punct 58 din hotărârea atacată, potrivit căreia valoarea prejudiciului material, cuantificată prin calculul diferenței de remunerație primite, ar putea, „dacă este cazul”, să fie evaluată sub forma unui procent

38. Potrivit Comisiei, ar trebui concluzionat că, în lumina ansamblului acestor considerații, calculul prejudiciului rezultat din pierderea șansei de a fi recrutat ar trebui să se bazeze în mod necesar pe alt element decât cel reținut de Tribunal și că, în orice caz, nu ar putea fi efectuat în raport cu pierderea de remunerație, care presupune siguranța (ipotetică, și nu certă) de a fi recrutat. În ședință, Comisia a adăugat că prejudiciul rezultat din comportamentul ilegal de a nu fi examinat o candidatură nu s-ar putea constitui într-o pierdere de remunerație.

39. În consecință, Comisia, în conformitate cu articolul 61 primul paragraf a doua teză din Statutul Curții de Justiție, invită Curtea să declare că prejudiciul suferit de doamna Girardot ca urmare a culpei Comisiei de a nu fi examinat candidatura acesteia pentru unul dintre posturile în cauză, care a antrenat pierderea șansei de a fi recrutată, poate fi compensat în mod echitabil prin acordarea unei sume forfetare reprezentând echivalentul salariului net pe trei luni, care corespunde sumei ce trebuia să îi fie achitată de Comisie în cursul perioadei de preaviz aferente unui contract pe durată nedeterminată, respectiv, în acest caz, 18 917,43 euro, majorată cu o altă sumă forfetară de 5 000 de euro, care vizează compensarea împrejurării că doamna Girardot nu va mai putea participa la o viitoare procedură de recrutare.

40. Doamna Girardot propune respingerea recursului principal ca inadmisibil sau, în orice caz, ca nefondat.

41. În ceea ce privește admisibilitatea, aceasta susține în primul rând că, potrivit jurisprudenței, Tribunalul este singura instanță competentă să evalueze prejudiciul rezultat din pierderea șansei. Doamna Girardot consideră că, dacă nu reproșează Tribunalului faptul că nu a specificat criteriile reținute pentru a proceda la evaluarea prejudiciului suferit, *quod non*, Comisia nu are niciun temei în baza căruia să critice

aprecierea Tribunalului și nici, *a fortiori*, să pretindă Curții pronunțarea unei decizii de principiu asupra metodei ce trebuie utilizată pentru efectuarea calculului privind repararea prejudiciului material rezultat din pierderea șansei. De altfel, în această privință ar exista o multitudine de situații diferite, care nu pot fi analizate decât caz cu caz. În al doilea rând, doamna Girardot pretinde că motivul potrivit căruia Tribunalul ar repara pierderea certitudinii, și nu pierderea șansei, este inadmisibil, întrucât acest motiv nu ar fi fost invocat în primă instanță în fața Tribunalului.

42. În ceea ce privește fondul, și cu titlu preliminar, doamna Girardot subliniază că, dacă modul în care a apreciat Tribunalul întinderea prejudiciului în hotărârea atacată nu corespunde modului în care a procedat în alte cauze, acest lucru se datorează faptului că situațiile nu sunt asemănătoare.

43. În ceea ce privește, în primul rând, caracterul real și cert al prejudiciului, doamna Girardot amintește că, în legătură cu prejudiciul rezultat din pierderea șansei, Tribunalul a precizat, cu altă ocazie, că este îndeplinită condiția caracterului real atunci când reclamantul stabilește că ceea ce l-a privat de șansa menționată este conduita ilegală reproșată instituției (Hotărârea Tribunalului

din 21 martie 1996, Farrugia/Comisia, T-230/94, Rec., p. II-195, punctul 43). Or, în speță nu s-ar mai contesta faptul că refuzul ilegal al Comisiei de a examina candidaturile doamnei Girardot a privat-o pe aceasta din urmă de șansa, pe de o parte, de a i se accepta una sau mai multe dintre aceste candidaturi, iar, pe de altă parte, de a-și exprima în viitor, în mod util, interesul pentru orice alt post dacă ar fi fost în continuare îndreptățită să facă acest lucru.

44. În ceea ce privește, în al doilea rând, pretinsa interpretare greșită a noțiunii de pierdere a șansei ca pierdere a certitudinii, doamna Girardot arată că demersul reținut în hotărârea atacată, constând în identificarea avantajelor de care aceasta ar fi putut să beneficieze dacă ar fi fost recrutată și în determinarea, în continuare, a procentului de șanse pe care le avea de a fi recrutată, este un demers clasic, care a fost deja reținut de Tribunal în Hotărârea din 5 octombrie 2004, Eagle și alții/Comisia²³, și care este consacrat de doctrina belgiană. Această metodă nu ar interpreta greșit noțiunea de pierdere a unei șanse, ci ar fi adecvată pentru repararea prejudiciului rezultat din pierderea unei șanse a cărei materializare, prin definiție, nu este sigură.

45. În ceea ce privește, în al treilea rând, discriminarea cauzată de metoda reținută

de Tribunal, doamna Girardot consideră că criticile exprimate de Comisie nu au deloc în vedere a doua parte a raționamentului Tribunalului, care are ca obiect tocmai determinarea coeficientului care trebuie aplicat pierderii de venit constatate în cazul în care șansa s-ar fi concretizat și care corespunde probabilității ca această șansă să se materializeze. Mai mult, pare a fi echitabil ca, în cazul în care probabilitatea de a fi recrutat rămâne constantă, candidatul care a suferit o pierdere de venit mai importantă să obțină o despăgubire superioară celei acordate candidatului care a suferit o pierdere de remunerație mai puțin importantă. Deoarece acești candidați nu se găsesc în situații comparabile, nu ar putea fi constatată nicio încălcare a principiului egalității de tratament.

B — *Analiză*

1. Considerații introductive

46. Potrivit jurisprudenței, un litigiu care opune un funcționar sau un agent temporar instituției la care este sau era angajat și care are ca obiect repararea unui prejudiciu se întemeiază, atunci când își are originea la locul de muncă al persoanei în cauză în cadrul instituției respective, pe articolul 236

23 — T-144/02, Rec., p. II-3381, precum și RecFP, p. I-A-275 și II-1231, punctele 149 și 163.

CE și pe statut și se află în afara domeniului de aplicare al articolelor 235 CE și 288 CE²⁴.

47. Din jurisprudența privind contenciosul acțiunilor în despăgubiri în domeniul funcției publice comunitare rezultă de asemenea că angajarea răspunderii extracontractuale a Comunității presupune întrunirea a trei condiții cumulative, respectiv nelegalitatea comportamentului imputat instituțiilor, caracterul real al prejudiciului și existența unei legături de cauzalitate între conduita respectivă și prejudiciul invocat²⁵. În acest context, Curtea a precizat că Tribunalul, arătând că, pentru a putea pretinde acordarea de dobânzi compensatorii, funcționarii trebuiau să demonstreze culpa instituției, *caracterul real al prejudiciului cert și evaluabil*, precum și legătura de cauzalitate între culpa invocată și prejudiciul pretins, nu s-a îndepărtat de această jurisprudență²⁶.

48. Prin urmare, aceste condiții, a căror îndeplinire a fost constatată atât în hotărârea

24 — A se vedea Hotărârea din 22 octombrie 1975, Meyer-Burckhardt/Comisia (9/75, Rec., p. 1171, punctul 7), Hotărârea din 17 februarie 1977, Reinarz/Consiliul și Comisia (48/76, Rec., p. 291, punctul 10), Hotărârea din 4 iulie 1985, Allo și alții/Comisia (176/83, Rec., p. 2155, punctul 18), și Hotărârea din 7 octombrie 1987, Schina/Comisia (401/85, Rec., p. 3911, punctul 9).

25 — Hotărârea din 16 decembrie 1987, Delauche/Comisia (111/86, Rec., p. 5345, punctul 30), Hotărârea din 1 iunie 1994, Comisia/Brazzelli Lualdi și alții (C-136/92 P, Rec., p. I-1981, punctul 42), precum și Hotărârea din 14 mai 1998, Consiliul/de Nil și Impens (C-259/96 P, Rec., p. I-2915, punctul 23).

26 — Hotărârea Comisia/Brazzelli Lualdi și alții, citată anterior (punctul 42). A se vedea de asemenea Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 1996, Stott/Comisia (T-99/95, Rec., p. II-2227, punctul 72).

interlocutorie, cât și în hotărârea atacată și a căror reunire este, în parte, contestată de Comisie în prezenta cauză, sunt, în esență, similare celor care guvernează răspunderea extracontractuală a Comunității în temeiul articolului 288 CE.

49. În această privință, este necesar să remarcăm că nici articolul 236 CE și nici statutul nu fac referire, spre deosebire de articolul 288 alineatul (2) CE, la norma potrivit căreia Comunitatea este obligată să repare prejudiciile cauzate de instituțiile sale, „în conformitate cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre”.

50. Întrucât răspunderea extracontractuală a Comunității este guvernată, atât în cazul articolului 288 CE, cât și în cel al articolului 236 CE și al statutului, de principii nescrise similare, nimic nu se opune, în opinia noastră, efectuării unei examinări a ordinilor juridice ale statelor membre, astfel încât să fie verificată, dacă nu existența principiilor generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, cel puțin recunoașterea, de către unele dintre acestea, a construcțiilor juridice care pot influența instanța comunitară. De altfel, o scurtă analiză a sistemelor juridice naționale se poate dovedi interesantă în speță în ceea ce privește definiția dată de acestea pierderii unei șanse și caracterul reparabil pe care îl recunosc acesteia, precum și în privința metodei pe care unele dintre aceste sisteme juridice o rețin în vederea evaluării prejudiciului rezultat dintr-o astfel de pierdere. Această analiză face posibilă de

asemenea o mai bună înțelegere a demersului urmat de Tribunal în prezenta cauză, care a luat în considerare în mod cert unele ordini juridice naționale, demers care, în lumina acestora din urmă, nu pare atât de „illogic” pe cât pretinde Comisia în recursul principal.

51. Examinarea sistemelor juridice ale statelor membre la momentul sesizării Tribunalului, respectiv în 2003, nu permite desprinderea unui principiu general comun acestor sisteme juridice în temeiul căruia pierderea unei șanse de a fi recrutat să constituie un prejudiciu reparabil care să fie, în plus, reparat în aceleași condiții sau în condiții similare.

52. Astfel, mai multe sisteme juridice naționale (și anume dreptul danez, cel german, cel austriac, cel portughez, cel finlandez și cel suedez) nu admit, în principiu, repararea pierderii șansei de a fi recrutat, cu toate că unele dintre acestea (în special dreptul danez, cel portughez și cel finlandez) prevăd forme diferite de compensație, care, dacă este cazul, pot fi mai avantajoase pentru candidatul respins în mod ilegal²⁷.

27 — Astfel, în dreptul portughez, potrivit jurisprudenței administrative și noului Cod de procedură al tribunalelor administrative, repararea unui prejudiciu legat de cariera unui funcționar ia forma reconstituirii retroactive a carierei respective, astfel cum ar fi trebuit să evolueze în absența actului anulat. În dreptul danez, care nu consacră noțiunea de pierdere a unei șanse, acțiunile în despăgubiri se pot întemeia pe deciziile autorităților publice afectate de un viciu de procedură sau de fond, atunci când există o anumită probabilitate că persoana în cauză ar fi fost angajată dacă decizia nu ar fi fost afectată de viciul respectiv.

53. În schimb, noțiunea de pierdere a șansei și caracterul reparabil al acesteia ca atare, în special în contenciosul dreptului muncii și/sau al funcției publice naționale, sunt recunoscute în dreptul belgian, în cel elen, în cel spaniol, în cel francez, în cel irlandez, în cel italian, în cel luxemburghez, în cel olandez și în dreptul Regatului Unit.

54. Potrivit acestor sisteme juridice, noțiunea de pierdere a șansei este definită, în esență, ca speranța nerealizată de a obține un avantaj și/sau de a evita realizarea unui risc. În ceea ce privește cel puțin pierderea șansei de a obține un avantaj scontat, cum este cazul în prezenta cauză (pierderea unei șanse de a fi recrutat), un punct comun al sistemelor juridice naționale care recunosc această noțiune este acela că se operează în circumstanțe în care intervine un element aleatoriu a cărui apariție face ca rezultatul sperat să devină necunoscut în mod irevocabil. În plus, în general, aceste sisteme de drept impun ca șansa pierdută să fie serioasă, în sensul că probabilitatea realizării acesteia trebuie să fie mare. Caracterul serios al șansei pierdute constituie astfel un instrument de măsură al certitudinii prejudiciului suferit.

55. În ceea ce privește evaluarea prejudiciului cauzat de pierderea unei șanse, instanțele naționale efectuează o apreciere din perspectiva principiului echității, independent de natura morală sau materială a prejudiciului²⁸.

28 — În Spania, în materia răspunderii civile, pierderea unei șanse este considerată un prejudiciu moral care poate fi reparat, în timp ce, în alte sisteme juridice naționale, poate fi considerată și un prejudiciu material.

În Belgia, valoarea economică a șansei pierdute face obiectul unei evaluări *ex aequo et bono*, în sensul că judecătorul, după ce a constatat că nu există elemente clare pentru evaluarea prejudiciului, ia în considerare, potrivit conștiinței, toate elementele de natură să exercite o influență asupra calculului său²⁹. În unele decizii, prejudiciul este evaluat prin aplicarea, la valoarea beneficiului nerealizat, a unui procent corespunzător șansei pierdute. De exemplu, în materia funcției publice, prejudiciul suferit de persoana care a pierdut o șansă serioasă de promovare a fost evaluat la 50 % din diferența dintre salariul pe care funcționarul l-ar fi obținut ca urmare a acestei promovări și cel cu care a rămas în lipsa promovării respective³⁰. În Franța, atunci când sunt reunite condițiile pentru repararea prejudiciului, în special cea cu privire la pierderea unei șanse serioase, care este singura ce constituie un prejudiciu cert, instanța administrativă stabilește valoarea compensației în funcție de criteriul potrivit căruia repararea prejudiciului trebuie evaluată în raport cu șansa pierdută și nu poate fi egală cu beneficiul pe care l-ar fi adus această șansă dacă s-ar fi materializat³¹. În ceea ce privește stabilirea valorii compensației acordate victimei, instanța administrativă poate efectua, în cadrul cererii de despăgubire, o evaluare globală a valorii prejudiciului, cu respectarea principiului reparării inte-

grale a prejudiciului³² sau, în cazul specific în care victima este repusă în situația anterioară (de exemplu, reintegrarea sau reîncaadrarea), o evaluare a prejudiciului pe baza diferenței dintre salariul pe care funcționarul l-ar fi primit dacă ar fi continuat activitatea respectivă și remunerația pe care a obținut-o efectiv³³. În Italia, Corte suprema di cassazione (Curtea supremă de casație) a aprobat metoda prin care se lua în considerare diferența dintre salariul pe care lucrătorul l-ar fi primit în cazul materializării șansei de a fi promovat și cel pe care l-a primit efectiv și a hotărât că i se poate atribui acestuia un procent din suma respectivă, echivalent cu posibilitățile pe care le avea de a obține promovarea³⁴. În Regatul Unit, în domeniul dreptului muncii, cuantificarea pierderii șansei de a obține un post a fost realizată prin evaluarea în procente a probabilității de a obține postul respectiv și prin aplicarea acestui procent la valoarea salariului ipotetic pierdut³⁵.

56. Aceste metode par să fi influențat Tribunalul în prezenta cauză. Comisia sugerează,

29 — A se vedea Durand, I., „À propos de ce lien qui doit unir la faute au dommage”, în *Droit de la responsabilité — Morceaux choisis*, Formation permanente CUP, volumul 68, Larcier, Liège, 2004, p. 43.

30 — Cour d'appel de Bruxelles, 28 noiembrie 1994, publicată în revista *Jurisprudence de Liège, Mons și Bruxelles*, 1995, p. 1108.

31 — A se vedea Conseil d'État, 6 noiembrie 2000, Grégory, nr. 189398, publicată pe site-ul www.legifrance.gouv.fr În această cauză, Conseil d'État a precizat că reclamantul nu putea pretinde să beneficieze de salariile pe care le-ar fi primit în calitate de elev al École normale supérieure, pentru motivul pierderii șansei de a reuși la concursul de admitere la această școală.

32 — A se vedea în acest sens Conseil d'État, 8 februarie 1984, doamna Gueninchant, nr. 44690/044777, și 8 noiembrie 2002, domnul Guisset, nr. 227147, publicate pe site-ul www.legifrance.gouv.fr În hotărârea doamna Liuzzi (2 februarie 1996, nr. 146769, publicată pe site-ul www.legifrance.gouv.fr), Conseil d'État a arătat că „nicio dispoziție și niciun principiu general de drept nu interzic instanței administrative ca, după ce a constatat temeinicia cererilor de reparare a diferitelor prejudicii, să procedeze la o apreciere globală a valorii acestor prejudicii”.

33 — A se vedea Conseil d'État, 27 mai 1987, Legoff, nr. 59158, publicată pe site-ul www.legifrance.gouv.fr, precum și Conseil d'État, 24 ianuarie 1996, Collins, Rec., Lebon, nr. 103987.

34 — Corte suprema di cassazione, sez. lav., 14 decembrie 2001, nr. 15810.

35 — Court of Appeal, 22 iulie 1998, Doyle v. Wallace [1998], *Personal Injuries and Quantum Reports* (PIQR), Q146.

în recursul principal, că jurisprudența Tribunalului ar prezenta o anumită inconsecvență, pe de o parte, cu privire la recunoașterea pierderii șansei ca fiind un prejudiciu pe deplin reparabil și, pe de altă parte, în ceea ce privește modul de calcul al prejudiciului rezultat din pierderea șansei în cadrul diferitelor cauze.

57. Desigur, este adevărat că, într-un *alt* contencios decât cel privind funcția publică comunitară, Tribunalul a considerat că, nefiind nici real și nici cert, prejudiciul rezultat din pierderea șansei nu poate face obiectul unei reparații. Astfel, în contenciosul privind contractele de achiziții publice, Tribunalul tinde să considere că prejudiciul care decurge din beneficiul nerealizat ca urmare a încălcării dreptului comunitar de către Comisie în derularea unei proceduri de cerere de ofertă presupune dreptul reclamantului la atribuirea contractului³⁶. Într-o astfel de situație, Tribunalul a hotărât că prejudiciul rezultat din beneficiul nerealizat invocat de ofertantul respins nu era nici real, nici cert, în măsura în care nu se putea deduce că

i-ar fi fost atribuit în mod cert contractul³⁷. O abordare similară, deși mai puțin categorică, a fost adoptată în Hotărârea Farrugia/Comisia, citată anterior³⁸, prin care a fost respinsă, pentru aceleași motive, pretenția reclamantului potrivit căreia acesta ar fi suferit un prejudiciu important ca urmare a faptului de a fi pierdut o șansă unică de a-și continua studiile și cercetările din cauza respingerii ilegale a candidaturii sale la o bursă de studii în domeniul cercetării pe care, în conformitate cu legislația comunitară aplicabilă, Comisia trebuia să i-o acorde.

58. Cu toate acestea, din contenciosul privind Statutul funcționarilor reiese că Tribunalul nu a făcut dovadă de aceeași rigoare atunci când a recunoscut, în cadrul unui curent jurisprudențial cel puțin

36 — Hotărârea din 29 octombrie 1998, TEAM/Comisia (T-13/96, Rec., p. II-4073, punctul 76), și Hotărârea din 9 iulie 1999, New Europe Consulting și Brown/Comisia (T-231/97, Rec., p. II-2403, punctul 51).

37 — Hotărârea din 11 iunie 2002, AICS/Parlamentul European (T-365/00, Rec., p. II-2719, punctul 79), precum și Hotărârea din 17 martie 2005, AFCon Management Consultants și alții/Comisia (T-160/03, Rec., p. II-981, punctele 112-114). Această abordare a fost justificată de avocatul general Poiares Maduro în Concluziile prezentate la 7 septembrie 2006 în Cauza Agraz și alții [Hotărârea Curții din 9 noiembrie 2006 (C-243/05 P, Rec., p. I-10833)], în care acesta a subliniat, la punctul 20 și în legătură cu hotărârile citate anterior, că recunoașterea competenței de apreciere a Comisiei poate constitui un element de natură să justifice caracterul ipotetic al unui prejudiciu în cazurile de pierdere a șansei bine delimitate. Astfel, în opinia avocatului general, atunci când un candidat la un post sau un ofertant de contracte de achiziții publice este exclus de la dreptul de a concura în urma unei erori a Comunității, instanța refuză să repare pierderea șansei care rezultă de aici pentru persoana în cauză pentru motivul că aceasta nu poate avea un drept sau o așteptare legitimă de a obține postul sau contractul respectiv. Prejudiciul material rezultat din pierderea beneficiilor care ar fi decurs din obținerea postului sau a contractului apare prea incert pentru a putea fi considerat reparabil. Deși Curtea a anulat hotărârea Tribunalului în această cauză, nu a trebuit totuși să se pronunțe cu privire la problematica pierderii unei șanse.

38 — Punctele 44 și 46.

majoritar, caracterul reparabil al pierderii unei șanse de a fi recrutat sau de a fi promovată³⁹. În aceste cauze, Tribunalul a considerat, într-un mod uneori ambiguu, că prejudiciul suferit era de natură morală⁴⁰ și/sau materială⁴¹, reținând, în ceea ce privește modul de calcul al prejudiciului, fie o metodă bazată de diferența de remunerație⁴², fie o modalitate de reparație *ex aequo et bono*⁴³.

59. Natura materială a prejudiciului suferit ca urmare a pierderii șansei de evoluție în

39 — Hotărârea din 17 martie 1993, Moat/Comisia (T-13/92, Rec., p. II-287, punctul 44), Hotărârea din 27 octombrie 1994, C/Comisia (T-47/93, RecFP, p. I-A-233 și II-743, punctul 54), Hotărârea din 12 noiembrie 1998, Consiliul/Hankart (T-91/96 REV, RecFP, p. I-A-597 și II-1809, punctul 27), Hotărârea din 27 noiembrie 2003, Bories și alții/Comisia (T-331/00 și T-115/01, RecFP, p. I-A-309 și II-1479, punctele 194-204), Hotărârea Eagle și alții/Comisia, citată anterior (punctul 150), Hotărârea din 5 octombrie 2004, Sanders și alții/Comisia (T-45/01, Rec., p. II-3315 și RecFP, p. I-A-267 și II-1183, punctele 151-152), precum și Hotărârea din 31 ianuarie 2007, C/Comisia (T-166/04, nepublicată în Repertoriu, punctul 70).

40 — Hotărârea Moat/Comisia (punctele 44-48), citată anterior, și Hotărârea din 31 ianuarie 2007, C/Comisia (punctul 70), citată anterior. Hotărârea din 27 octombrie 1994, C/Comisia, citată anterior, care pare să aparțină acestei categorii, întrucât Tribunalul a admis cererea de reparație a prejudiciului moral suferit de reclamant, prezintă, cu toate acestea, o anumită ambiguitate, în măsura în care, pe de o parte, Tribunalul nu a indicat în mod explicit natura prejudiciului reparat și, pe de altă parte, acesta a acordat o sumă cu titlu de prejudiciu moral superioară celei solicitate de reclamant, respingând în același timp cererea de despăgubire întemeiată pe prejudiciul material al pierderii șansei de a fi recrutat, provenit din diferența dintre remunerația anticipată și cea primită efectiv, astfel încât s-ar putea deduce de aici că Tribunalul a efectuat o apreciere globală a celor două prejudicii.

41 — Hotărârile citate anterior Bories și alții/Comisia (punctele 195, 197, 200 și 202), Eagle și alții/Comisia (punctul 150), precum și Sanders și alții/Comisia (punctul 150). A se vedea de asemenea Hotărârea Allo/Comisia, citată anterior (punctul 73), pe care hotărârea atacată (punctul 56) o include printre cauzele în care s-a admis caracterul material al prejudiciului suferit ca urmare a pierderii unei șanse, Tribunalul constatând în această cauză, contrar celorlalte hotărâri citate anterior, că prejudiciul invocat nu a fost demonstrat.

42 — A se vedea Hotărârile citate anterior Eagle și alții/Comisia (punctul 163) și Sanders și alții/Comisia (punctul 166).

43 — A se vedea Hotărârea Moat/Comisia (punctul 49), citată anterior, Hotărârea din 27 octombrie 1994, citată anterior, Hotărârea C/Comisia, citată anterior (punctul 55), Hotărârea Bories și alții/Comisia, citată anterior (punctele 194-204), precum și Hotărârea din 31 ianuarie 2007, C/Comisia, citată anterior (punctul 79).

carieră pare să fi fost confirmată, în recurs, prin hotărârea Consiliul/de Nil și Impens, citată anterior.

60. În primă instanță, Tribunalul a considerat, la punctul 47 din Hotărârea din 26 iunie 1996, de Nil și Impens/Consiliul⁴⁴, că reclamantele au stabilit existența unui drept la reparația prejudiciului rezultând din faptul că nu au fost reînscrise în categoria B în același timp cu ceilalți câștigători ai unui concurs intern organizat de Consiliul Uniunii Europene, în măsura în care, deși acestea nu aveau un drept de a fi promovate după reînscris, au pierdut, în orice caz, șansa de a evolua în carieră, în viitor, în mod similar celorlalți câștigători ai concursului respectiv. În afara acestui prejudiciu material, Tribunalul a admis cererea de despăgubire a reclamantelor pentru prejudiciul moral suferit legat de starea de incertitudine prelungită în care s-au aflat cu privire la evoluția carierei lor. Ca urmare, acesta a evaluat, *ex aequo et bono*, prejudiciul material și pe cel moral ca fiind echivalente cu suma de 500 000 BEF.

61. Sesizată cu recursul introdus de Consiliu, Curtea a anulat această hotărâre a Tribunalului, întrucât recunoștea reclamantelor

44 — T-91/95, RecFP, p. I-A-327 și II-959.

dreptul de a fi despăgubite pentru prejudiciul moral pe care acestea au pretins că l-au suferit. Constatând că litigiul era în stare de judecată în această privință, Curtea a respins cererea reclamantelor privind repararea prejudiciului moral. În schimb, aceasta a respins criticile formulate de Consiliu privind admiterea, de către Tribunal, a existenței prejudiciului material. Astfel, Curtea a precizat, la punctul 28 din Hotărârea Consiliul/de Nil și Impens, citată anterior, referindu-se explicit la punctul 47 din Hotărârea Tribunalului, că „nu se poate exclude *a priori* faptul că funcționarii care nu au reușit la [...] concursul [în cauză] și care, întocmai ca reclamantele, au reușit la al doilea concurs [...] au suferit un prejudiciu material constând în faptul că, în viitor, cariera lor nu a evoluat în mod similar celei a candidaților care au reușit la concursul [în cauză], ca urmare a imposibilității de a fi reîncadrați la 1 ianuarie 1991”.

62. Nu vedem nicio obiecție pentru efectuarea unei aprecieri similare în ceea ce privește pierderea șansei de a fi recrutat, cum este cea în discuție în prezenta cauză⁴⁵. În plus, este necesar să arătăm că, în recursul principal, Comisia nu contestă faptul că pierderea șansei de a fi recrutat poate fi reparată și „acceptă ideea”, în pofida unor observații

critice cu privire la jurisprudența Tribunalului, că prejudiciul care decurge dintr-o astfel de pierdere este de natură materială, după cum s-a constatat la punctul 56 din hotărârea atacată.

63. În schimb, prin recursul formulat, Comisia susține că nu poate accepta metoda utilizată de Tribunal pentru a evalua un astfel de prejudiciu. Aceasta subliniază că Tribunalul, prin faptul că a cuantificat pierderea șansei prin diferența dintre remunerația care ar fi fost primită de doamna Girardot dacă ar fi fost recrutată și cea pe care a obținut-o efectiv, a interpretat greșit noțiunea de pierdere a șansei. Astfel, metoda reținută de Tribunal, care se întemeiază pe diferența de remunerație, ar conduce, în opinia Comisiei, la stabilirea unui prejudiciu ipotetic și la despăgubirea pentru pierderea unei certitudini, iar nu pentru pierderea șansei de a obține un post. În cadrul ședinței, Comisia a precizat de asemenea că legătura de cauzalitate necesară între ilegalitatea săvârșită și prejudiciul suferit nu ar corespunde uneia dintre condițiile stabilite de jurisprudență, respectiv cea privind existența unei legături de cauzalitate directe între ilegalitatea săvârșită și prejudiciu.

64. Înainte de a aprecia temeinicia acestei teze, argumentarea dezvoltată de Comisie ridică, astfel cum a evidențiat doamna Girardot (a se vedea punctul 41 din

45 — Se poate arăta în această privință că, în Hotărârea din 5 aprilie 1973, Giordano/Comisia (11/72, Rec., p. 417, punctele 8 și 9), Curtea a respins cererea de despăgubire a reclamantului pentru pretinsul prejudiciu material suferit ca urmare a pierderii unei șanse serioase de angajare, nu din motivul lipsei de relevanță a unui astfel de prejudiciu în cadrul contenciosului răspunderii extracontractuale, ci pur și simplu pentru motivul că reclamantul nu a dovedit existența reală a șansei sale de a fi recrutat.

prezentele concluzii), problema prealabilă a admisibilității sale, aspect pe care este necesar să îl examinăm în momentul de față.

2. Cu privire la admisibilitate

65. Cu titlu preliminar, este necesar să amintim că, potrivit jurisprudenței, în cazul în care Tribunalul a constatat existența *unui* prejudiciu, acesta este unicul competent să evalueze, în limitele stabilite prin cerere, modalitatea și întinderea reparării *acestui* prejudiciu⁴⁶. Cu toate acestea, Curtea a precizat că, pentru a putea să exercite controlul jurisdicțional asupra hotărârilor Tribunalului, acestea trebuie să fie suficient motivate și, în special, să indice criteriile luate în considerare pentru determinarea valorii reținute⁴⁷.

66. În speță, recursul principal conține în mod cert câteva ambiguități în ceea ce privește criticile pe care le formulează cu privire la hotărârea atacată.

46 — Hotărârea Comisia/Brazzelli Lualdi și alții, citată anterior (punctul 81), Hotărârea Consiliul/de Nil și Impens, citată anterior (punctul 32), Hotărârea din 9 septembrie 1999, Lucaccioni/Comisia (C-257/98 P, Rec., p. I-5251, punctul 34), Hotărârea din 23 aprilie 2002, Campogrande/Comisia (C-62/01 P, Rec., p. I-3793, punctul 44), și Ordonanța din 14 decembrie 2006, Meister/OAPI (C-12/05 P, nepublicată în Recueil, Rec., p. I-132*, punctul 82) (sublinierea noastră).

47 — A se vedea în special Hotărârea Consiliul/de Nil și Impens, citată anterior (punctele 32 și 33), precum și Ordonanța Meister/OAPI, citată anterior (punctul 82).

67. Într-adevăr, pe de o parte, Comisia explică în cadrul acestui recurs că a solicitat Curții să decidă asupra modalității de calcul reținute de hotărârea atacată pentru a repara prejudiciul cauzat de pierderea șansei. Or, în raport cu jurisprudența citată anterior, aceste motive ale recursului principal ar trebui fie să fie declarate inadmisibile, fie, după cum Curtea a avut deja ocazia să procedeze⁴⁸, să fie recalificate ca ridicând excepția lipsei sau a insuficienței motivării hotărârii atacate cu privire la criteriile luate în considerare pentru determinarea reparării prejudiciului, astfel încât să se dea acestor motive un efect util.

68. Cu toate acestea, și pe de altă parte, Comisia nu se limitează să conteste întinderea reparării prejudiciului, ci identifică, în opinia noastră, prin motivul unic invocat în susținerea concluziilor sale, o veritabilă eroare de drept despre care pretinde că ar fi viciat hotărârea atacată.

69. Astfel, fără să repună – și să poată repune – în discuție constatarea, efectuată în hotărârea interlocutorie, a existenței unui prejudiciu cauzat de ilegalitatea săvârșită, Comisia arată, pe fond, că reparația acordată de Tribunal în hotărârea atacată nu privește prejudiciul constatat în hotărârea interlocutorie, ci, dimpotrivă, un alt prejudiciu, respectiv pierderea certitudinii de a ocupa un post și pierderea remunerației aferente. În

48 — Hotărârea Lucaccioni/Comisia, citată anterior (punctul 36).

acest sens, Comisia susține, prin urmare, că prin adoptarea metodei criticate, Tribunalul ar fi interpretat greșit condițiile de angajare a răspunderii extracontractuale a Comunității, fie prin repararea unui prejudiciu lipsit de caracter real și cert, fie neținând seama de gradul legăturii de cauzalitate dintre ilegalitatea săvârșită și prejudiciul suferit. Cu alte cuvinte, cu toate că Tribunalul ar fi constatat, desigur, existența *unui* prejudiciu, nu l-ar fi reparat pe acesta, ci *un alt* prejudiciu, care nu îndeplinește condițiile prevăzute de jurisprudență pentru a fi reparabil. Un asemenea aspect, în mod cert de natură juridică, nu ar putea, în opinia noastră, să se sustragă controlului Curții în cadrul recursului.

71. Propunem, prin urmare, ca recursul principal să fie declarat admisibil, cu rezerva ca motivele recursului menționat care critică întinderea reparării prejudiciului să fie interpretate în sensul că se referă la lipsa sau la insuficiența motivării hotărârii atacate.

3. Cu privire la fond

72. Pe fond, Comisia critică, făcând referire la punctul 58 din hotărârea atacată, faptul că prejudiciul material a fost calculat pe baza criteriului diferenței de remunerație, interpretând greșit pierderea șansei ca pierdere a certitudinii de a obține un post. Potrivit Comisiei, eroarea de drept săvârșită de Tribunal ar fi confirmată de alte elemente, astfel cum a fost indicat la punctul 37 din prezentele concluzii.

70. Nu se poate nici pretinde, contrar celor susținute de doamna Girardot prin excepția de inadmisibilitate, că argumentarea Comisiei ar fi inadmisibilă în măsura în care critică caracterul real și cert al prejudiciului, întrucât nu ar fi fost prezentată în primă instanță. Este evident astfel că respectivele constatări criticate de Comisie apar pentru prima dată în hotărârea atacată, fapt care trebuie să conducă la respingerea pretenției formulate de doamna Girardot privind caracterul nou al motivului⁴⁹.

73. Aceste critici provin, în opinia noastră, din interpretarea parțial eronată a hotărârii atacate.

74. Desigur, trebuie să admitem că aprecierea de la punctul 58 din hotărârea atacată este viciată de o eroare de drept.

⁴⁹ — A se vedea în acest sens Hotărârea din 18 ianuarie 2007, PKK și KNK/Consiliul (C-229/05 P, Rep., p. I-439, punctul 33).

75. Este necesar să amintim că, la acest punct din motivele hotărârii atacate, Tribunalul a prezentat demersul pe care l-a urmat în vederea evaluării întinderii prejudiciului suferit de doamna Girardot. În acest scop, Tribunalul a indicat astfel că trebuia „să se determine diferența dintre remunerația pe care ar fi primit-o doamna Girardot în ipoteza în care în care posibilitatea de a i se accepta candidatura s-ar fi materializat și suma pe care a primit-o efectiv ca urmare a respingerii ilegale a candidaturii sale, iar apoi, *dacă este cazul*, să se evalueze, sub forma unui procent, șansa doamnei Girardot ca această ipoteză să se materializeze”⁵⁰.

76. Or, introducând, prin expresia „dacă este cazul”, cea de a doua etapă a raționamentului urmat, Tribunalul pare să considere că această etapă este doar facultativă, deși, din punct de vedere juridic, în cazul pierderii șansei de a fi recrutat, o astfel de etapă este obligatorie.

77. Astfel, este necesar să se ia în considerare faptul că pierderea șansei constituie prin ea însăși un prejudiciu, după cum admite, de altfel, și Comisia. În ceea ce privește pierderea șansei de a fi recrutat, nu sumele scontate constituie prejudiciul, ci speranța de a le obține. Atunci când acordă despăgubiri, instanța trebuie să țină seama de această

speranță, care, după cum impune jurisprudența, trebuie să fie serioasă. Șansa trebuie să fi fost reală. În acest sens, avem de a face cu o aplicare a principiului reparării unui prejudiciu cert, întrucât nu este cert evenimentul sau evoluția viitoare scontate, ci pierderea șansei ca acestea să se materializeze. Astfel, aprecierea șansei doamnei Girardot de a i se accepta candidatura nu ar putea fi facultativă, întrucât ține de definiția însăși a noțiunii de pierdere a șansei.

78. Cu toate acestea, eroarea de drept săvârșită de Tribunal nu atrage după sine, în opinia noastră, anularea hotărârii atacate. Într-adevăr, este cert că, la punctele 96-122 din această hotărâre, Tribunalul a apreciat *in concreto* șansa doamnei Girardot, calificată, în plus, ca fiind serioasă, de a obține posturile pentru care își depusese candidatura, astfel încât nu s-ar putea considera, după cum în mod eronat susține Comisia, că prejudiciul material constat prin hotărârea atacată este echivalent numai cu diferența dintre remunerația pe care doamna Girardot ar fi primit-o dacă una dintre candidaturile sale ar fi fost acceptată de Comisie și cea pe care a primit-o efectiv.

79. Astfel, criticile Comisiei îndreptate împotriva luării în considerare, prin hotărârea atacată, a pierderii remunerației drept criteriu pentru aprecierea pierderii șansei de a fi recrutat nu ar putea, nici acestea, să fie admise.

50 — Sublinierea noastră.

80. Este adevărat că, potrivit Comisiei, doamna Girardot nu avea un drept de a fi recrutată. Această afirmație nu este contrazisă de hotărârea atacată. Dimpotrivă, Tribunalul a confirmat această afirmație în mod explicit la punctul 72 din hotărârea atacată, fapt care exclude, prin urmare, o contradicție între hotărârea atacată și punctul 57 din hotărârea interlocutorie, contrar a ceea ce a pretins Comisia.

81. Absența dreptului de a fi recrutat nu înseamnă, cu toate acestea, că criteriul remunerației nu poate fi luat în considerare în vederea evaluării prejudiciului material decurgând din pierderea șansei de a fi recrutat, din moment ce această evaluare ține cont de asemenea de gradul de probabilitate ca respectiva recrutare să se materializeze și de faptul că evaluarea a fost efectuată avându-se în vedere cererile părților, astfel cum a procedat Tribunalul în hotărârea atacată.

82. Astfel, ilegalitatea constatată, respectiv neprobarea faptului că s-a efectuat o examinare comparativă a meritelor, a privat-o cu certitudine pe doamna Girardot de șansa de a obține unul dintre posturile vizate și, prin urmare, de șansa de a primi remunerația aferentă. Or, prin recurgerea la o metodă care preia ca bază remunerația scontată, ponderată cu șansa serioasă a doamnei Girardot de

a obține această remunerație, Tribunalul nu a făcut decât aplicarea criteriilor de angajare a răspunderii extracontractuale a Comunității, în cadrul particular al aplicării la pierderea șansei de a fi recrutat.

83. În plus, observăm cu interes că metoda alternativă propusă de Comisie se întemeiază de asemenea pe criteriul remunerației, în sensul că propune ca doamna Girardot să fie despăgubită prin acordarea unei compensații pecuniare al cărei quantum ar fi stabilit la echivalentul remunerației nete pe trei luni, ce corespunde perioadei minime de preaviz prevăzute la articolul 47 alineatul (2) litera (a) din RAA.

84. Or, chiar presupunând că o astfel de compensație – care pornește de la premisa potrivit căreia Comisia ar avea dreptul să pună capăt în mod unilateral contractului de muncă al doamnei Girardot, fără motiv și imediat după intrarea în vigoare a acestuia⁵¹ – ar fi posibilă, nu este mai puțin

51 — În Hotărârea din 18 octombrie 1977, Schertzer/Parlamentul European (25/68, Rec., p. 1729, punctele 38-40), și în Hotărârea din 19 iunie 1992, V/Parlamentul European (C-18/91 P, Rec., p. I-3997, punctul 39), Curtea a considerat, în ceea ce privește rezilierea unilaterală a contractului unui agent temporar, că o astfel de reziliere, prevăzută expres la articolul 47 alineatul (2) din RAA, care ține de puterea largă de apreciere a autorității competente, își găsește justificarea în contractul de muncă și nu trebuie, prin urmare, să fie motivată. În ceea ce privește importanța, amintită în mod regulat de jurisprudență, a principiului obligației de motivare din dreptul comunitar (de la care nu se poate deroga decât din considerente de natură imperativă) și a protecției angajatului împotriva concedierilor și a utilizării abuzive a contractelor pe durată determinată, această abordare ar trebui, în opinia noastră, să fie revizuită. A se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului Funcției Publice din 26 octombrie 2006, Landgren/Fundația Europeană pentru Formare (F-1/05, RecFP, p. I-A-123 și II-459, punctele 63-76), împotriva căreia s-a formulat recurs la Tribunalul de Primă Instanță (cauza T-404/06 P).

adevărat că aceasta se întemeiază pe același criteriu ca și cel reținut de Tribunal. Comisia nu se abate, în cele din urmă, de la acest lucru decât în ceea ce privește determinarea întinderii prejudiciului, care, astfel cum s-a arătat deja în prezentele concluzii, intră în competența exclusivă a instanței de fond. Cu alte cuvinte, din moment ce Comisia admite relevanța criteriului remunerației în ceea ce privește despăgubirea pentru pierderea șanse de a fi recrutat, inclusiv ca punct de plecare al propriei sale metode de calcul, aceasta nu mai poate să critice, în cadrul recursului, modalitatea și întinderea reparării prejudiciului suferit.

85. În plus, după cum a subliniat Comisia, metoda propusă de aceasta are ca obiectiv despăgubirea uniformă a pierderii șanse de a fi recrutat. Or, pe de o parte, această abordare tinde să nu respecte caracterul în mod necesar individual al prejudiciului născut din ilegalitatea săvârșită de instituția comunitară și, pe de altă parte, implică riscul de a altera caracterul în definitiv descurajant al compensației financiare, prin faptul că incită organele administrative să pună în balanță respectarea normelor de care sunt ținute și adoptarea unei conduite ilegale al cărei preț este cunoscut dinainte de acestea.

86. Faptul de a impune, după cum sugerează Comisia, o metodă uniformă instanței de fond ar priva-o cu certitudine pe aceasta de o mare parte a exercitării competenței sale de

fond, care îi permite să se pronunțe *ex aequo et bono* și să caute cea mai potrivită reparare a prejudiciului suferit. Dacă s-ar reține abordarea propusă de Comisie, acest lucru ar putea atrage după sine încălcarea de către instanța de fond a principiului reparării integrale a prejudiciului⁵².

87. Aceste considerații ne conduc de asemenea la respingerea pretenției Comisiei privind inegalitatea de tratament care ar decurge din metoda utilizată de Tribunal. Într-adevăr, în afara faptului că aceste critici se referă la întinderea prejudiciului, acestea nu țin seama de marja de apreciere necesară de care trebuie să dispună instanța de fond în vederea evaluării în modul cel mai potrivit a reparării prejudiciului suferit.

88. În sfârșit, este necesar să fie respinse de asemenea motivele Comisiei privind întinderea reparării prejudiciului reținute în hotărârea atacată, care trebuie să fie interpretate, astfel cum s-a precizat la punctele 67 și 71 din prezentele concluzii, în sensul că privesc lipsa și/sau insuficiența motivării, motive care se referă în esență la perioada de cinci ani avută în vedere în hotărârea atacată pentru calculul diferenței dintre remunerația scontată de doamna Girardot în cazul

52 — A se vedea, cu privire la acest principiu, Hotărârea din 8 octombrie 1986, Leussink/Comisia (169/83 și 136/84, Rec., p. 2801, punctul 13), Hotărârea Lucaccioni/Comisia, citată anterior (punctul 22), și punctul 4 din Concluziile avocatului general Darmon prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 14 februarie 1985, Berti/Comisia (131/81, Rec., p. 645).

în care candidatura sa ar fi fost acceptată și cea pe care a primit-o efectiv. Într-adevăr, este suficient să se constate că, precizând, pe de o parte, la punctul 62 din hotărârea atacată, că punctul de pornire al perioadei avute în vedere pentru comparație coincide cu intrarea în vigoare a numirii candidaților acceptați și, pe de altă parte, la punctele 63 și 78 din aceeași hotărâre, că sfârșitul perioadei menționate ia în considerare toate elementele de fapt și de drept care ar fi putut influența raportul dintre doamna Girardot și Comisie în cazul în care aceasta din urmă ar fi recrutat-o, Tribunalul a explicat îndeajuns rațiunile care l-au condus la reținerea perioadei menționate.

89. În lumina ansamblului acestor considerații, propunem respingerea recursului principal.

VII — Cu privire la recursul incident

A — Argumentele părților

90. Prin recursul incident, doamna Girardot susține că Tribunalul a încălcat dreptul comunitar, săvârșind mai multe erori vădite de apreciere. Prima dintre aceste erori ar privi determinarea perioadei ce trebuie luată în considerare pentru calculul diferenței de remunerație, în măsura în care, la punctul 80

din hotărârea atacată, Tribunalul a refuzat să ia în considerare pierderea șansei la o carieră în serviciul Comisiei. Or, potrivit doamnei Girardot, perspectiva unei titularizări după recrutare nu era lipsită de certitudine. Perioada care trebuia luată în considerare ar fi trebuit să fie, prin urmare, superioară în mod necesar perioadei de cinci ani reținute de Tribunal. Cea de a doua eroare vădită de apreciere săvârșită de Tribunal ar privi determinarea diferenței de remunerație. Prin faptul că a reținut remunerația lunară netă care corespunde, în medie, ultimei remunerații care i-a fost plătită de Comisie, Tribunalul a neglijat, la punctul 85 din hotărârea atacată, faptul că avea o șansă mai mare de a fi recrutată într-un post de gradul A 4 decât într-un post de gradul A 5, întrucât cinci dintre cele opt posturi pentru care doamna Girardot își prezentase candidatura erau de gradul A 4. Cea de a treia eroare menționată ar fi legată de probabilitatea de materializare a șansei de a fi recrutată, întrucât Tribunalul, stabilind la 50 % șansa doamnei Girardot de a obține un post în serviciul Comisiei, nu a ținut cont de faptul că, pe de o parte, a candida pentru opt posturi reprezintă mai degrabă un element de natură să sporească șansele de a fi recrutat și, pe de altă parte, o șansă serioasă nu corespunde unei șanse din două. În sfârșit, cea de a patra eroare vădită de apreciere ar consta în neluarea în considerare, la punctele 133-138 din hotărârea atacată, a tuturor elementelor constitutive ale prejudiciului moral și ale prejudiciului fizic, deși certificatele medicale anexate la recursul incident ar atesta sindromul depresiv de care suferă de la momentul respingerii ilegale a candidaturilor sale de către Comisie.

91. În cadrul ședinței, Comisia a susținut că recursul incident ar fi inadmisibil.

B — *Analiză*

92. Din articolul 225 CE și din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție rezultă că Tribunalul este singurul competent, pe de o parte, să constate faptele, cu excepția cazului în care inexactitatea materială a constatărilor sale ar rezulta din înscrierile aflate la dosar, și, pe de altă parte, să aprecieze aceste fapte. Odată ce Tribunalul a constatat sau a apreciat faptele, Curtea este competentă, în temeiul articolului 225 CE, să exercite un control asupra calificării juridice a acestor fapte și a consecințelor de drept care au fost stabilite de Tribunal pe baza acestora⁵³.

93. În speță, astfel cum a fost reiterat în cadrul ședinței de doamna Girardot, recursul incident se limitează, cu privire la primele trei motive pe care se întemeiază, la a contesta aprecierea anumitor fapte efectuată de Tribunal în cadrul aplicării metodei de calcul pe care acesta din urmă a reținut-o în vederea determinării prejudiciului suferit de doamna Girardot ca urmare a pierderii șansei de a fi recrutată într-un post de agent temporar în serviciul Comisiei, fără a invoca și fără a putea demonstra vreo interpretare greșită a acestor fapte. În plus, după cum s-a arătat deja, Tribunalul este singurul competent să aprecieze modalitatea și întinderea

reparării prejudiciului suferit⁵⁴. În lumina acestor două considerații cumulate, aceste motive ar trebui respinse ca inadmisibile.

94. În ceea ce privește al patrulea motiv, prin care doamna Girardot reproșează Tribunalului faptul că nu a luat în considerare certificatele medicale pe care aceasta le-a prezentat, acesta pare, în opinia noastră, admisibil, având în vedere faptul că nu pare a fi îndreptat împotriva aprecierii eronate a elementelor de probă, ci împotriva pretensei încălcări a obligației de examinare a pretenzelor elemente de probă prezentate, care ar demonstra existența, pe lângă prejudiciul material cauzat de ilegalitatea săvârșită de Comisie, și a altor prejudicii. Or, tot astfel cum Curtea a apreciat, în cadrul unui recurs, temeinicia unui motiv întemeiat pe examinarea incompletă a faptelor⁵⁵, un motiv întemeiat pe lipsa examinării elementelor de probă de către Tribunal ar trebui, în opinia noastră, să facă de asemenea obiectul controlului din partea Curții.

95. Cu toate acestea, din rațiunile expuse în continuare, apreciem că acest motiv ar trebui respins ca inoperant sau, în orice caz, ca nefondat.

53 — A se vedea Hotărârea din 21 septembrie 2006, JCB Service/Comisia (C-167/04 P, Rec., p. I-8935, punctul 106 și jurisprudența citată).

54 — A se vedea jurisprudența citată la nota 47.

55 — Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia (C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, Rec., p. I-8375, punctele 392-406).

96. Cu privire la caracterul inoperant al motivului respectiv, din interpretarea coroborată a punctelor 123-125, precum și 133 și 138 din hotărârea atacată reiese că respingerea prejudiciului fizic și a pretenției privind degradarea sănătății psihice și starea depresivă a doamnei Girardot pentru motivul că aceasta nu a prezentat probe care să ateste existența acestor prejudicii se întemeiază pe un motiv neesențial, după cum confirmă a doua teză a punctului 125 din hotărârea atacată, introdusă prin expresia „[î]n orice caz”⁵⁶. În ceea ce privește motivul principal, expus la punctele 123-125 din hotărârea atacată, și cu privire la care doamna Girardot nu invocă nicio eroare de drept, acesta se întemeiază pe considerația potrivit căreia obiectul compensației financiare constă numai în repararea prejudiciului material rezultat din pierderea șansei de a fi recrutată, determinată de ilegalitatea săvârșită de Comisie, iar nu, în lipsa unei cereri prealabile de despăgubire, în repararea oricărui alt prejudiciu pe care ilegalitatea respectivă ar fi putut, de altfel, să îl cauzeze doamnei Girardot, astfel încât Tribunalul s-a pronunțat, la punctul 125 prima teză din hotărârea atacată, în sensul că argumentele referitoare la celelalte prejudicii pretinse sunt lipsite de relevanță.

97. În ceea ce privește, în orice caz, caracterul nefondat al acestui motiv, este necesar să constatăm că certificatele medicale anexate la recursul incident pe care doamna

Girardot își întemeiază pretenția sunt, toate, posterioare pronunțării hotărârii atacate și că, prin urmare, doamna Girardot nu a stabilit că Tribunalul, prin faptul că a remarcat, la punctele 133 și 138 din hotărârea atacată, că aceasta nu demonstrase existența prejudiciilor pe care le-a invocat, printre altele, cu ajutorul certificatelor medicale, ar fi săvârșit o eroare de drept în aplicarea regulilor privind sarcina probei și prezentarea probelor sau ar fi încălcat dreptul comunitar prin neluarea în considerare a elementelor de probă, din moment ce acestea nu i-au fost prezentate⁵⁷.

98. În lumina ansamblului acestor motive, apreciem că recursul incident ar trebui respins în parte ca inadmisibil și în parte ca inoperant sau nefondat.

99. În aceste condiții, propunem Curții să respingă atât recursul principal, cât și recursul incident.

VIII — Cu privire la cheltuielile de judecată

100. În temeiul articolului 122 primul paragraf din Regulamentul de procedură,

56 — Potrivit unei jurisprudențe constante, obiecțiile îndreptate împotriva motivelor neesențiale dintr-o decizie a Tribunalului nu pot atrage anularea deciziei respective și sunt, prin urmare, inoperante. A se vedea Ordonanța din 9 martie 2007, *Schneider Electric/Comisia* (C-188/06 P, nepublicată în Repertoriu, Rep., p. I-35°, punctul 64 și jurisprudența citată).

57 — A se vedea în acest sens Ordonanța din 4 octombrie 2007, *É. R. și alții/Consiliul și Comisia* (C-100/07 P, nepublicată în Repertoriu, Rep., p. I-136°, punctul 29).

atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Conform articolului 69 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 118 din același regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât doamna Girardot a solicitat obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, iar acesta din urmă trebuind, în opinia noastră, să cadă în pretenții cu privire la unicul său motiv, se impune obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată aferente recursului

principal. Întrucât Comisia a solicitat ca fiecare parte să suporte propriile cheltuieli de judecată aferente prezentei proceduri, iar doamna Girardot trebuind, în opinia noastră, să cadă în pretenții cu privire la motivele invocate în susținerea recursului incident, se impune obligarea fiecărei părți la suportarea propriilor cheltuieli de judecată aferente recursului incident, la cererea Comisiei și în conformitate cu articolul 69 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 118 din același regulament.

IX — Concluzie

101. În lumina considerațiilor care precedă, propunem Curții să hotărască următoarele:

- „1) Respinge recursul principal și recursul incident.

- 2) Obligă Comisia Comunităților Europene la plata cheltuielilor de judecată aferente recursului principal.

- 3) Obligă pe doamna Girardot și Comisia Comunităților Europene la plata propriilor cheltuieli de judecată aferente recursului incident.”